

Twoja działka
Bayer

OGRODNICZY
elementarz 2004

Bayer Environmental Science

A Business Group of Bayer CropScience

Szanowni Państwo,

Z ogromną radością oddajemy w Wasze ręce kolejny numer „Ogrodniczego Elementarza”. Mamy nadzieję, że zawarte w nim informacje i porady spotkają się z Państwa życzliwym zainteresowaniem.

I tym razem w naszym poradniku nie zabraknie nowości. Kierując się Państwa radami, uzupełniliśmy naszą dotychczasową ofertę o kilka praktycznych, innowacyjnych rozwiązań.

Efektywne usunięcie z ogrodu nieproszonych gości – ślimaków, chorób grzybowych, chwastów, szkodników ssących i gryzących – stanie się teraz o wiele łatwiejsze!

Lepsza, bardziej skuteczna ochrona roślin to pewniejsze widoki na sukces w ogrodzie. Szczegółowy opis nowych produktów prezentujemy na stronach 4-5.

Ochrona rododendronów i azalii to jeden z wiodących tematów numeru. Na stronach 8-9 mogą Państwo przeczytać m.in. o sposobach zwalczania chorób grzybowych nękających te rośliny.

Niewątpliwie najgroźniejszą spośród nich jest fytoftoroza. Wprawdzie walka z tą chorobą jest trudna, ale istnieje sprawdzony sposób, aby zadbać o pozostałe rośliny – Previcur 607 SL.

Oprócz chorób poważnym zagrożeniem dla wrzosowatych są także szkodniki – między innymi mszyce, mączlik różanecznikowy, prześwietlik borówkowiec i opuchlak truskawkowy.

Można je wszystkie dość skutecznie zwalczać. Szczegółowo opisujemy wygodne, praktyczne rozwiązania dla osób preferujących środki gotowe do użytku.

I tym optymistycznym akcentem kończymy list i zapraszamy do lektury naszego zeszytu. Jak zwykle czekamy na Państwa uwagi i opinie.

Życzymy sukcesów na działce
i satysfakcji z osiągniętych wyników.

Redakcja

Spis treści

Ogrodniczy Elementarz 2004

	strona
Nowości	4
Rośliny ozdobne W domu, na balkonach i tarasach	6
Zadbane iglaki Ochrona w trosce o zdrowie i wygląd	8
Azalie i rododendrony Ochrona roślin wrzosowatych	10
Program ochrony roślin wrzosowatych	12
Owoce jagodowe Choroby grzybowe i szkodniki	14
Piękne owoce Jak chronić drzewa owocowe?	16
Zdrowe warzywa Jak chronić nasze grządki?	18

Nowości

Co roku staramy się rozszerzać paletę produktów, proponując Państwu nowe środki. Naszym celem jest przedstawianie nowoczesnych rozwiązań w ochronie roślin w oparciu o preparaty skuteczne i jednocześnie bezpieczne dla roślin i użytkowników.

Decis® 2,5 EC, dobrze znany preparat, należy teraz do linii „Twoja działka”. Jest to środek o bardzo szerokich możliwościach stosowania w ogrodach przydomowych i na działkach. Decis **zwalcza większość szkodników ssących oraz gryzących**, pasożytujących na warzywach, krzewach i drzewach owocowych, roślinach jagodowych oraz ozdobnych. Podstawową zaletą preparatu jest jego szybkie działanie na szkodniki. Najwyższą skuteczność wykazuje w temperaturach do 20°C. Preparat ma krótki okres karencji – 7 dni.

Previcur® 607 SL zapobiega rozwojowi i zwalcza choroby grzybowe roślin ozdobnych, iglastych i niektórych warzyw. Środek stosuje się **przeciwko fytoftorozom, zgorzelom, zgniliznom, mączniakowi rzekomemu**. Preparat można stosować do opryskiwania lub podlewania roślin, również do odkażania podłoża. Podlewanie jest bardzo skuteczne ze względu na dobre przemieszczanie się preparatu w roślinie – od korzeni ku wierzchołkowi. Jest również łatwe dla użytkownika, nie wymaga używania opryskiwacza, wystarczy zwykła konewka.

Previcur zapewnia długotrwałą ochronę, 3-10 tygodni, stosowany profilaktycznie ma dodatkowo efekt stymulujący wzrost roślin. Preparat jest bezpieczny dla użytkownika i organizmów pożytecznych. Przede wszystkim jednak jest dobrze tolerowany przez rośliny, można go stosować już od fazy siewek, np. do ochrony rozsady pomidorów.

Previcur polecamy w szczególności do ochrony roślin wrzosiowatych, iglastych przed tak groźnymi dla nich fytoftorozami – chorobami prowadzącymi do zamierania i wypadania roślin. Zastosowanie preparatu tuż po wysadzeniu roślin do skrzynek balkonowych oczyści glebę z patogenów i korzystnie wpłynie na ich wzrost.

Niepożądane rośliny na ścieżkach, między płytami chodnikowymi, pod drzewami i krzewami są przyczyną niekończącej się pracy ogrodników. **Do zwalczania chwastów** polecamy Państwu preparat **Basta® 150 SL**. Jest to herbicyd nieselektywny o szerokim spektrum zwalczanych gatunków i wysokiej skuteczności działania w stosunku do uporczywych chwastów, takich jak: rumianowate, gorczyce, powoje i rdestowate oraz trawy.

Basta ma szybkie działanie początkowe, przy ciepłej pogodzie pierwsze objawy zasychania części nadziemnych można obserwować już po 5-7 dniach.

Środek działa we wszystkich stadiach rozwojowych chwastów, najlepiej przy dużej masie części zielonych. Preparat nie działa przez korzenie i glebę, ulega szybkiemu rozkładowi mikrobiologicznemu. Z tego powodu nie sprawia problemu szybkie zagospodarowanie terenu po zabiegu.

W wilgotne lata **ślimaki** mogą stać się plagą niszczącą rośliny. Nowy **Mesuro!® Alimax 02 RB** działa niezawodnie i szybciej od innych środków. Szkodniki natychmiast po spożyciu trutki przestają żerować i są szybko eliminowane, również w niskich temperaturach. Dzięki niższej koncentracji i gładkim ziarnom nowa formuła jest łatwiejsza w stosowaniu. Środek jest odporny na deszcz i pleśń. Na deszczu ziarna pęcznią, wysychając, powracają do pierwotnego kształtu. Co najważniejsze, są nadal atrakcyjne dla ślimaków. Nie jest to jednak dziełem przypadku, bowiem dużą rolę w nowej formułacji odgrywają substancje wabiące.

Rośliny ozdobne.

W domu, na balkonach i tarasach

Rośliny, kwitnące i te o ozdobnych liściach, są najbardziej atrakcyjną ozdobą mieszkań. W lecie, w powiększonej przestrzeni cieszą nasze oczy kaskadą barw na balkonach i tarasach. Dobra znajomość wymagań roślin dotyczących gleby, wody, światła i temperatury umożliwi właściwą pielęgnację. Problem pojawia się wtedy, kiedy rośliny atakowane są przez choroby lub szkodniki. Wzajemny stosunek temperatury, wilgotności powietrza i oświetlenia może sprzyjać uszkodzeniom roślin i rozwojowi patogenów – wtedy ważne jest szybkie rozpoznanie zagrożenia i wybór odpowiedniego środka do zwalczania.

Zapobieganie szkodnikom i chorobom

Rośliny nowo zakupione, jak również te już zadamowione dobrze jest zabezpieczyć przed szkodnikami. Najłatwiej używając pałeczek **Provado® Combi Pin** (o podwójnym działaniu). Preparat można stosować zapobiegawczo lub natychmiast po pojawieniu się szkodników. Pałeczkę należy wsunąć od góry do podłoża w strefę korzeniową rośliny, tak aby nie wystawała z ziemi, a następnie podlać. Preparat, uwalniający się stopniowo do gleby, jest pobierany przez korzenie i rozprzestrzenia się w tkankach roślinnych zatrzymywany przez 6-8 tygodni! „Czekając w roślinie”, **zapewnia ochronę** nawet przed trudnymi do zwalczania **szkodnikami** ukrytymi w niedostępnych częściach rośliny (**mszyce, mączlik szklarniowy, czerwce: tarcznieki, wełnowce, miseczniki**). Nawóz znajdujący się w pałeczkach Provado wzmacnia rośliny i przyspiesza regenerację uszkodzonych części.

Sadząc rośliny na balkonach, warto jest **zabezpieczyć je przed zgniliznami i fuzariozami**. W tym celu najlepiej będzie podlać sadzonki bezpośrednio po wysadzeniu preparatem **Previcur® 607 SL**, w miarę potrzeb zabieg można powtórzyć.

Zwalczanie

Przędziorki, mączlika szklarniowego, mszyce i pluskwiaki, czerwce (tarcznieki, wełnowce, miseczniki), jak również gąsienice żywiące się liśćmi i larwy chrząszczy można szybko i skutecznie zwalczyć za pomocą aerozolu do roślin ozdobnych **Provado® Plus AE**. Warunkiem skutecznego usunięcia szkodników, w szczególności przędziorków i mączlika szklarniowego, jest jednakże ponowne zastosowanie preparatu po 4-7 dniach od pierwszego zabiegu, celem zniszczenia larw szkodników, które właśnie zdążyły wykluć się z jaj.

Mączniak prawdziwy, rdze oraz plamistości liści – chorobom tym

skutecznie przeciwdziała preparat **Baymat® AE**. Substancja aktywna ma dobre właściwości wnikania w głąb rośliny i zwalczania chorób. Preparat trzeba zastosować koniecznie po zaobserwowaniu pierwszych objawów porażenia. Żeby skutecznie zwalczać choroby i zapobiegać dalszej infekcji, kolejne opryski należy wykonać w odstępach 7-14-dniowych. Warto byłoby pamiętać o spryskaniu również spodniej strony liści, tak aby obie strony były wilgotne. Jest to szczególnie uzasadnione w przypadku porażenia np. przez rdze – skupiska zarodników znajdują się na spodniej stronie liści.

Przy dużym zagęszczeniu roślin i przy wysokiej wilgotności powietrza szybko rozprzestrzenia się jedna z groźniejszych chorób – **szara pleśń**. Do jej zwalczania polecamy nowoczesny preparat **Teldor® 500 SC**.

Przędziorek

Mączlik szklarniowy

Mszyce

Tarcznieki

Wełnowce

Szara pleśń na róży

Mączniak prawdziwy

Fytoftoroza

Zadbane iglaki.

Ochrona w trosce o zdrowie i wygląd

Niemal każdego roku powstają nowe, dostosowane do różnorodnych warunków siedliskowych, coraz piękniejsze i bardziej niezwykle odmiany drzew i krzewów iglastych. W centrach ogrodniczych możemy znaleźć niemal każdą interesującą nas formę, wielkość i wybrać najlepsze rozwiązanie kompozycyjne do naszego ogrodu. Iglaki wrosły już w polski krajobraz, stając się nieodłącznym elementem działek, tarasów, balkonów i ogrodów. Są w ogrodzie główną, całoroczną ozdobą, która cieszy nasze oczy, zwłaszcza w miesiącach zimowych. Skoro dają nam tyle radości, czy nie zasługują na szczególną opiekę i troskę? Niestety, efekty żerowania owadów oraz objawy występowania chorób grzybowych często zauważamy zbyt późno, aby im przeciwdziałać, unikając uszkodzeń i trwałego osłabienia krzewów. Warto więc dokładnie przyglądać się roślinom, szukając nienaturalnych znaków.

Porady dotyczące zwalczania chorób grzybowych

Szara pleśń to choroba powszechnie występująca na wielu gatunkach roślin ozdobnych i uprawnych. Pojawia się zawsze w cieplejszej porze roku i przy wysokiej wilgotności. Często atakuje rośliny podlewa-

ne z „góry”, a nie bezpośrednio do gleby. Zagrożenie wzrasta, jeśli wilgoci towarzyszy brak przewietrzania, np. w gęstych nasadzeniach. Na krzewach iglastych *Botrytis* pojawia się w postaci wodnistych brązowych plam, które stopniowo zamierają. Na ich powierzchni formuje się szary, pyłący nalot grzybni. Skutecznym preparatem przeciwko tej chorobie jest **Teldor® 500 SC**, można go stosować zapobiegawczo lub po wystąpieniu pierwszych objawów choroby, w odstępach co 7-10 dni.

Fuzarioza jest równie powszechną, ale znacznie groźniejszą chorobą roślin ozdobnych. Mamy tu do czynienia z całą grupą patogenów. *Fusarium spp.* bytują na wielu roślinach i atakują wszystkie ich części. Zapobieganie i zwalczanie choroby jest możliwe dzięki podlewaniu preparatem **Previcur® 607 SL**.

Choroby róż: rdzę, czarną plamistość, mączniaka prawdziwego polecamy zwalczać preparatem **Folicur® BT**. Do zwalczania chorób na pojedynczych roślinach polecamy również nowy, gotowy do użytku preparat **Baymat® AE**. Podobnie jak w przypadku innych fungicydów należy pamiętać o spryskaniu również spodniej strony liści; jest to szczególnie uzasadnione w przypadku porażenia przez rdzę.

Porady dotyczące zwalczania szkodników

Confidor® 200 SL, preparat przeznaczony do opryskiwania lub podlewania, zwalcza szereg szkodników na roślinach ozdobnych w ogrodach. Największą skuteczność i najdłuższe działanie wykazuje w stosunku do różnych gatunków mszyc.

Preparat zastosowany w formie oprysku nawet na liczną populację mszyc powoduje jej całkowite wyniszczenie. Na traktowanych roślinach **mszyce** nie pojawiają się przynajmniej przez 3 tygodnie. Środek jest skuteczny również przeciwko mszycom ukrytym pod gęstym, białym, wełnistym wojłokiem, takim jak **ochojniki**, które w okresie lata występują licznie na drzewach iglastych.

Czerwce są groźne dla drzew i krzewów iglastych i często na nich spotykane. Do zwalczania tej grupy szkodników ważny jest termin zabiegu: **miseczniki na cisach i żywotnikach** najlepiej niszczyć od połowy czerwca, gdy licznie występują młode larwy. Natomiast od połowy lipca należy wykonać zabieg na **tarcznika jałowcowca**. Całkowite zwalczanie czerwców wymaga wykonania drugiego zabiegu po 14 dniach.

Wciornastki są częstymi szkodnikami krzewów ozdobnych, np. azalii, ligustra, lilaka. Confidor niszczy głównie larwy wciornastków, dlatego zabieg należy powtórzyć po tygodniu.

Od początku maja na liściach róż żerują larwy różnych owadów, np. **psowacze, nimułki**. Początkowo zeskrobują miękisz, potem wygryzają dziury w liściach i pąkach kwiatowych. Również w maju pojawia się pierwsze pokolenie **skoczka różanego**. Żerowanie tego szkodnika powoduje charakterystyczne bieleńie liści i w konsekwencji ich opadanie.

Do zwalczania szkodników gryzących i ssących polecamy preparat **Decis® 2,5 EC**. Zabieg powinien zostać wykonany natychmiast po zaobserwowaniu śladów żerowania owadów. Należy zwracać uwagę na dokładne zwilżenie wszystkich porażonych części rośliny – również spodniej strony liści. Po około

14 dniach oprysk można powtórzyć, jeśli wystąpi taka potrzeba. **Przeciwko szkodnikom** na pojedyncze rośliny można stosować gotowy do użytku preparat **Provado® Plus AE**; zabieg może zapobiec nawet uszkodzeniom powodowanym przez **przędziorki**, wymaga jednakże powtórzenia oprysku po 4-7 dniach na wylęgające się z jaj larwy.

Ochojnik sosnowy

Misecznik cisowiec

Fytoftoroza na cisie

Szara pleśń na świerku

Mączniak róży

Szara pleśń na płatkach róż

Czarna plamistość róży

Azalie i rododendrony.

Ochrona roślin wrzosowatych

Rośliny wrzosowate należą do cennych roślin ozdobnych. Azalie, różaneczniki zachwycają nas burzą kwiatów późną wiosną, wrzosi i wrzośle są jesienną ozdobą skalniaków. Zimozielone różaneczniki uprawiane w Polsce wywodzą się najczęściej od różanecznika fioletowego pochodzącego ze Stanów Zjednoczonych. Jego krzyżówki z innymi gatunkami dały wiele odmian ozdobnych o dużej odporności na mróz. Bardzo popularne są również tzw. azalie doniczkowe, mieszańce ogrodowe pochodzące od *Rhododendron obtusum* z Japonii.

Zwalczanie chorób grzybowych

Fytoftorza niewątpliwie jest najgroźniejszą chorobą występującą na różanecznikach i azaliach. Objawy pojawiają się na wszystkich częściach krzewów. Początkowo rośliny zaczynają rosnać wolniej, a liście stają się matowe,

Objawy szarej pleśni

Objawy fytoftorzy na liściach

Powłocznik azaliowy

brązowieją i zwijają się w kształt odwróconych ryłniczek (często pozostają na roślinie). Na łodydze uwidacznia się zbrunatnienie i zgnilizna tkanek przy podstawie pędu. System korzeniowy ulega redukcji na skutek obumierania kolejnych korzeni.

Choroba występuje na wielu roślinach iglastych, liściastych i wrzosowatych. Patogen łatwo się rozprzestrzenia już w temperaturach powyżej 10°C, zwłaszcza przy wysokiej wilgotności powietrza. Źródłem choroby mogą być również pozostawione resztki roślin, zbiorniki wody. Rozwojowi grzybów z rodzaju *Phytophthora* sprzyja podłoże o dużej zawartości substancji organicznej, szczególnie torf. Pewną pomocą może być dodanie do podłoża dobrze kompostowanej kory.

Porażonej rośliny nie można już skutecznie wyleczyć, chore krzewy najlepiej usunąć, zaś te rosnące obok podlewać preparatem **Previcur® 607 SL**. W miejsce po usuniętych chorych egzemplarzach nie wolno sadzić między innymi: cisów, cyprysików, jodeł, sosen i oczywiście azalii oraz różaneczników.

Inne choroby liści i kwiatów, np. **mączniaka prawdziwego, powłocznika azaliowego, plamistości**

liści skutecznie zwalcza preparat **Folicur® BT**. **Teldor® 500 SC** polecamy do ochrony przed powszechnie występującą **szarą pleśnią**.

Zwalczanie szkodników

Rośliny wrzosowate są często atakowane przez szkodniki. Kolonie mszyc, skupione na wierzchołkach pędów, wysysają soki, powodując deformacje liści i zahamowanie wzrostu roślin. Poza tym obficie wydzielają rosę miodową, przez co rośliny stają się lepkie. Na liściach pozostają szpecące białe wylinki. Skuteczne **zwalczanie mszyc**, nawet tych ukrytych głęboko pod liśćmi, umożliwia preparat systemiczny – **Confidor® 200 SL**. Środek ten polecamy też **przeciwko mączlikowi różanecznikowemu** – drobnym białym owadom podobnie pozostawiającym lepki ciecz, na której mogą się pojawiać czarne grzyby sadzakowe.

Provado® Plus AE będzie dobrym rozwiązaniem dla osób preferujących środki gotowe do użycia.

Mozaikowate żółte przebarwienia na górnej stronie liści, a pod spodem czarne odchody przypominające krople smoly to efekt obecności **prześwietlika borówkowca**. Jaja szkodnika zimują na dolnej stronie liści, na przełomie maja i czerwca wylęgają się z nich larwy. Osobniki dorosłe, o siatkowatej budowie skrzydeł, pojawiają się w lipcu.

Larwy opuchlika truskawkowego żerujące na szyjce korzeniowej krzewów powodują ich żółknięcie i zasychanie. W maju i czerwcu

pojawiają się chrząszcze wygryzające charakterystyczne dziury na brzegach liści. Żerują nocą, a w ciągu dnia chowają się w podłożu. Tam też samice składają jaja, z których wylęgają się larwy, uszkadzające korzenie.

Skoczek różanecznikowy nie powoduje widocznych uszkodzeń na rododendronach. Wymaga jednak zwalczania, ponieważ rozprzestrzenia zarodniki grzyba powodującego zamieranie pąków kwiatowych.

Dużą przydatność w zwalczaniu wyżej wymienionych szkodników oraz innych uszkadzających liście gąsienic wykazuje popularny **Decis® 2,5 EC**. W przypadku opuchlaków należy pamiętać, aby zabieg zwalczający chrząszcze (zanim samice zdążą znieść jaja) wykonywać późnym wieczorem.

Skoczek różanecznikowy

Objawy żerowania opuchlika truskawkowca

Objawy żerowania prześwietlika borówkowca

Rośliny wrzosowate

Program ochrony

fytofotroza na liściach   fytofotroza na łodydze   szara pleśń   mączniak prawdziwy   powłocznik azaliowy   mszyce   mączlik różanecznikowy   skoczek różanecznikowy   opuchlak truskawkowiec   prześwietlik borówkowiec   gąsienice   ślimaki

MIESIĄC	fytofotroza na liściach	fytofotroza na łodydze	szara pleśń	mączniak prawdziwy	powłocznik azaliowy	mszyce	mączlik różanecznikowy	skoczek różanecznikowy	opuchlak truskawkowiec	prześwietlik borówkowiec	gąsienice	ślimaki
LUTY												
MARZEC			Teldor		Baymat AE	Provado Plus Confidor						Mesuroł Alimax
KWIECIEŃ								Decis				
MAJ				Baymat AE			Provado Plus					
CZERWIEC										Decis		
LIPIEC	Previcur	Previcur					Confidor		Decis		Decis	
SIERPIEŃ						Folicur BT						
WRZESIEŃ				Folicur BT			Decis					
PAŹDZIERNIK			Euparen M									

ZALECENIA

Previcur
Podlewanie:
30 ml/10 l wody.
Bezpośrednio
po sadzeniu
lub po zaobserwowaniu
objawów co 4 tyg.
również rośliny
sąsiadujące.

Previcur
Podlewanie:
30 ml/10 l wody.
Bezpośrednio
po sadzeniu
lub po zaobserwowaniu
objawów co 4 tyg.
również rośliny
sąsiadujące.

Teldor
10 ml/10 l wody.
Stosować
zapobiegawczo
lub bezpośrednio
po wystąpieniu
pierwszych
objawów choroby.

Euparen M
20-25 g/10 l wody.
Stosować
zapobiegawczo
lub bezpośrednio
po wystąpieniu
pierwszych objawów
choroby.

Baymat AE
Opryskiwać
po zauważeniu
pierwszych
objawów choroby.

Folicur BT
10 ml/10 l wody.
Opryskiwać
tuż po zauważeniu
objawów choroby.

Baymat AE
Opryskiwać
po zauważeniu
pierwszych
objawów choroby.

Folicur BT
10 ml/10 l wody.
Opryskiwać
tuż po zauważeniu
objawów choroby.

Provado Plus
Confidor
Opryskiwanie:
4 ml/10 l wody.
Podlewanie:
10 ml/10 l wody.

Decis
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać
po zauważeniu
pierwszych
kolonii mszyc.

Provado Plus
Confidor
8 ml/10 l wody.

Decis
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać
po zauważeniu
pierwszych
larw na liściach.

Decis
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać
wieczorem
co 7 dni.

Decis
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać
w okresie
wylęgania się larw.

Decis
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać
po wykryciu
pierwszych
gąsienic.

Mesuroł Alimax
5 g/10 m².
Stosować rzutowo
na całą
powierzchnię gleby
lub wokół
pojedynczych
roślin.

Owoce jagodowe. Choroby grzybowe i szkodniki

Szara pleśń

Najbardziej powszechna choroba grzybowa – szara pleśń (*Botrytis cinerea*) jest również dużym zagrożeniem dla malin i jeżyn oraz truskawek.

Grzyb infekuje rośliny już podczas kwitnienia. Wygląd zewnętrzny owoców, które rozwijają się z chorych kwiatów, może z początku nie budzić żadnych podejrzeń, jednakże są one już porażone przez chorobę. Dojrzewające owoce pokrywają się jasnoszarym, puszystym nalotem, co następnie prowadzi do ich masowego gnicia.

Gwałtownemu rozszerzaniu się szarej pleśni sprzyjają ciepła i wilgotna pogoda oraz częste deszcze i poranna rosa. Im krzaczki są posadzone gęściej i obficiej nawożone azotem, tym lepsze są warunki do przenoszenia się patogenu.

Objawy żerowania przędziorków

Opadźina liści porzeczek

Szara pleśń na malinach

Grzyb, sprawca choroby zimuje w glebie na obumartych resztkach różnych roślin, dlatego jest stale obecny w ziemi i poraża rozwijające się wiosną rośliny. Ochrona, zwłaszcza odmian wrażliwych, staje się niezbędna.

Porady dotyczące ochrony roślin

Pełną ochronę truskawek przed szarą pleśnią zapewni wykonanie trzech zabiegów nowym preparatem **Euparen® M 50 WG** – na początku, w pełni i na końcu kwitnienia. Dawka preparatu wynosi 25 g na 10 l wody, zabiegi powinny odbywać się co 7 dni. Środek zwalcza również inne choroby truskawek i poziomek: **mączniaka prawdziwego, białą i czerwoną plamistość liści oraz skórzastą zgniliznę owoców.**

Euparen M zwalcza *Botrytis* również na malinach, porzeczkach i winogronach. W ochronie malin, szczególnie podatnych na gnicie, pierwsze opryskiwanie należy przeprowadzić przed kwitnieniem, w okresie, gdy nowe pędy osiągną wysokość 10-20 cm, następne co 10 dni (początek, pełnia i koniec kwitnienia) oraz po zbiorze owoców, w zależności od stopnia występowania choroby.

Szara pleśń na truskawkach

Biała plamistość liści

W deszczowe lata lub przy wyjątkowo wilgotnej pogodzie **szara pleśń** sieje spustoszenie na delikatnych owocach truskawek i malin. W tym przypadku jedynym ratunkiem jest nowy środek do ochrony roślin jagodowych, „specjalista od szarej pleśni” **Teldor® 500 SC** w dawce 15 ml na 10 l wody.

Unikalne właściwości preparatu pozwalają na wykonywanie oprysku także na krótko przed zbiorem. Teldor nie jest niebezpieczny dla ludzi i środowiska naturalnego, w którym ulega szybkiemu rozpadowi. Dzięki temu ma bardzo krótki okres karencji – tylko 1 dzień!

Porzeczkę i agrest atakuje **opadźina liści porzeczek**. Do zwalczania należy stosować preparat **Bayleton® 5 WP** w ilości 12 g na 10 l wody. Opryskiwać bezpośrednio przed kwitnieniem i po kwitnieniu. W razie potrzeby można zastosować dodatkowo oprysk po zakończeniu zbiorów i w 14 dni później. Preparat jest skuteczny również przeciwko amerykańskiemu **mączniakowi agrestu i rdzy wejmutkowo-porzeczkowej.**

Szkodniki

Delikatne owoce jagodowe są szczególnie łatwo uszkodzane przez szkodniki. **Kweciaki** niszczą paki kwiatowe. **Larwy kistnika malinowca** powodują największe dla hodowców szkody – robaczywienie owoców. Preparat **Decis® 2,5 EC** dobrze radzi sobie z tymi szkodnikami.

Maleńki **przędziorek chmielowiec** może spowodować duże szkody

w okresie dojrzywania owoców truskawek i malin. Na silnie porażonych liściach można zauważyć pajęczynę. Wysysając soki z liści, przędziorki powodują ich zwijanie i zasuszenie. Uszkodzenia liści nie pozwalają na prawidłowe rozwinięcie się i dojrzywanie owoców. Jednak stosowanie preparatu **Euparen® M** w kwitnieniu do ochrony roślin przed chorobami grzybowymi (dwa zabiegi) pozwoli na skuteczne ograniczenie przędziorków, zanim zdążą wyrządzić szkody.

Niepożądane chwasty w okolicy rabat i krzewów usunie herbicyd **Basta® 150 SL** w dawce 30-60 ml / 100 m². Środek można stosować w ciągu całego okresu wegetacji, najlepiej na wyrosnięte chwasty.

Piękne owoce. Jak chronić drzewa owocowe?

Porady dotyczące ochrony drzew owocowych przed chorobami

Parch to najgroźniejsza choroba jabłoni i gruszy. Objawy najłatwiej jest zaobserwować na liściach i owocach, gdzie pojawiają się w postaci nieregularnych, brązowych plam. Dojrzałe jabłka wykazują skorkowacenia skórki w postaci plam – strupów o popękanej powierzchni, a powstające rany są łatwą drogą wnikania czynników powodujących gnienie owoców. Plamy na liściach to skupiska grzybni powodujące zarażanie kolejnych liści i owoców. Nawet dojrzałe jabłka i gruszki mogą zostać porażone na krótko przed zbiorem parchem, który uniemożliwia przechowywanie owoców. Pamiętajmy o tym, że grzyb powodujący parcha produkuje toksyny, które są groźne dla zdrowia człowieka.

Owocówka

Gorzka zgnilizna

Kędzierzawość liści brzoskwiń

Euparen® Multi 50 WG zapobiega pojawianiu się parcha na jabłoniach i gruszkach. Zaleca się stosowanie preparatu w dawce 20 g na 10 l wody, zapobiegawczo, co 7-14 dni, od fazy różowego pąka do około połowy czerwca. Zwalczanie parcha jest trudne i należy przestrzegać regularnego wykonywania oprysków w dłuższych okresach ciepłej pogody w warunkach dużej wilgotności (mokre liście na drzewach).

Drugim preparatem, który zalecamy stosować przemiennie ze środkiem Euparen, jest **Pomarsol® 80 WG**. Preparat ten zwalcza wiele chorób drzew owocowych. Oprócz zwalczania **parcha jabłoni i gruszy** można go stosować do ochrony wiśni i leszczyny. Ważną zwalczaną przez Pomarsol chorobą jest **kędzierzawość liści brzoskwiń**.

W tym przypadku środek należy stosować od późnej jesieni do wczesnej wiosny, tj. od opadnięcia liści do fazy nabrzmiewania pąków.

Mączniak prawdziwy

Choroba objawia się charakterystycznym białym, mączystym nalotem. Silnie porażone liście deformują się, zamierają. To samo może przydarzyć się pąkom. Jeśli wyrosną owoce, nie widać na nich białego nalotu. Skórka porażonych jabłek ulega charakterystycznemu

Parch na owocach i liściach

Mączniak prawdziwy

ordzawieniu – widoczne są skorowaciące, nieregularne plamy lub „siateczka”. Rozwojowi choroby sprzyjają ciepłe lata o małej ilości opadów oraz łagodne zimy. Silny mróz może zahamować rozwój choroby, niestety wówczas wymarzają również zakażone pąki, które są mniej odporne na niską temperaturę. Preparat **Bayleton® 5 WP** zastosowany w sezonie wegetacyjnym zastępuje wycinanie pędów jabłoni porażonych mączniakiem. Środek można stosować w dawce 10 g na 10 l wody, co 7-14 dni, począwszy od stadium pąka kwiatowego do chwili zakończenia przyrostu pędów.

Zgnilizny owoców i choroby przechwalnicze

Często zdarza się, że dłuższe przechowywanie owoców jest niemożliwe z powodu ich gnicia. Istnieje wiele chorób grzybowych, które nie ujawniają się, dopóki owoc nie osiągnie zaawansowanego stopnia dojrzałości w czasie przechowywania (**gorzka zgnilizna, brunatna zgnilizna, parch przechwalniczy**). Chorobom tym trzeba zapobiegać, gdy jabłka są jeszcze na drzewach. Przede wszystkim należy delikatnie traktować owoce w trakcie zbiorów, tak aby uniknąć uszkodzeń mechanicznych (ochrona przed szkodnikami w sezonie również ogranicza powstawanie

uszkodzeń). Z zabiegów chemicznych polecamy oprysk środkiem **Euparen® M** na 2 tygodnie przed zbiorem owoców.

Szkodniki drzew owocowych

Wiele szkód wyrządzają szkodniki żerujące na liściach, powodujące robaczywienie lub przedwczesne dojrzewanie i opadanie owoców. Drzewa owocowe najczęściej atakowane są przez **mszyce, owocówki, kwiciałki, pasynka jabłonnika, miseczniki oraz inne owady (szczególnie gąsienice) uszkadzające liście i owoce**.

Do ochrony zbiorów przed szkodnikami polecamy stosowanie preparatu **Decis® 2,5 EC**. Aby zapewnić sobie dobrą skuteczność zabiegu, należy zwrócić uwagę na dokładne opryskanie rośliny w miejscach narażonych na działanie szkodników.

Niepożądane chwasty pod drzewami można usunąć, stosując herbicyd **Basta® 150 SL** w dawce 30-60 ml/100 m². Środek można stosować w ciągu całego okresu wegetacji, najlepiej na wyrosnięte chwasty.

Zdrowe warzywa. Jak chronić nasze grządki?

Radość z efektów pracy własnych rąk, spożywanie zdrowych i smacznych plonów to największa przyjemność działkowca. Tym ważniejsza jest ochrona roślin warzywnych przed chorobami i porażeniem przez szkodniki. Dotyczy to szczególnie roślin bardzo wrażliwych na choroby, do których należą między innymi popularne w ogródkach ogórki i pomidory. Wymagają one zatem częstego przeglądania, czy nie występują na nich przebarwienia liści czy owoców.

Porady dotyczące ochrony roślin przed chorobami

Ochronę przed zgorzelami siewek i korzeni, zarazą pierścieniową należy rozpocząć już od podlewania rozsady i po posadzeniu roślin na miejsce stałe. Do tego celu stosujemy **Previcur® 607 SL**. Preparat można użyć też wcześniej do **odkażania ziemi** kompostowej.

Największym zagrożeniem dla krzaków pomidorów są choroby grzybowe:

✓ **zaraza ziemniaka** objawiająca się brunatnymi plamami (na ich spodzie widać delikatny szarobiał

nalot) na liściach oraz zielono-brunatnymi plamami na owocach, które twardnieją w miejscu porażonym. W lata chłodne i deszczowe choroba przyjmuje postać epidemii, owoce masowo gniją, może dojść do całkowitego wyniszczenia roślin;

✓ **brunatna plamistość liści** występująca początkowo w postaci żółtawych, później ciemniejących plam na liściach. Na spodzie można zaobserwować szaro-brązowy, aksamitny nalot.

Preparat **Euparen® M 50 WG** ma szerokie zastosowanie w ochronie warzyw uprawianych w gruncie oraz pod osłonami:

✓ **ogórek: szara pleśń, mączniak rzekomy, mączniak prawdziwy;**
✓ **pomidor: kompleksowa ochrona przed chorobami grzybowymi (zaraza ziemniaka – również na ziemniakach, alternarioza, szara pleśń, mączniak prawdziwy);**
✓ **sałata: szara pleśń.**

W sezonie należy wykonywać dwa do trzech zabiegów co 7-10 dni, pierwszy zabieg tuż po wystąpieniu pierwszych objawów choroby w danym rejonie – najlepiej wcześniej, niż pojawią się one na własnych warzywach.

Jednak jeśli przez dłuższy czas utrzymuje się chłodna, deszczowa pogoda, zabieg profilaktyczny powinien zostać przeprowadzony już na młodych roślinach. Euparen jest szczególnie przydatny w ochronie pomidorów i ogórków, ze względu na krótki okres karencji – 3 dni, co umożliwia stosowanie go na krótko przed zbiorami.

Ochrona warzyw przed szkodnikami

Obok chorób na uprawach mogą pojawiać się również szkodniki, ich rozwojowi sprzyja słoneczna pogoda.

Wybrzuszenia i zniekształcenia na liściach kapusty, brokułów lub kalafiorów są spowodowane żerowaniem **mszycy kapuścianej**. Na spodniej stronie liści znajdują się duże kolonie szarozielonych mszyc pokrytych woskowym nalotem. Silnie opanowane rośliny mogą nie zawiązywać główek lub róż.

Stonka ziemniaczana – szkodnik chętnie żeruje na roślinach psiankowatych, czyli ziemniakach, pomidorach i bakłażanach. Przy bardzo licznych występowaniu chrząszczy, z roślin pozostają jedynie łęty lub ogonki liściowe.

Bielinek kapustnik, bielinek rzepnik, piętnówka kapustnica i tantniś krzyżowiaczek to gatunki, których żarłoczne gąsienice powodują szkody na roślinach kapustnych. Niszczą liście, wyżerując je aż do nerwów głównych, wchodzą do luźnych jeszcze główek kapusty, mogą wgrzyzać się do róż kalafiorów.

Kapuście zagraża głównie drugie pokolenie bielinka kapustnika, które występuje w lipcu. Fruwające białozółtawe motyle składają na

roślinach pomarańczowożółte berkowane jaja, z których rozwijają się gąsienice. Żerując w główkach kapusty, zanieczyszczają ją odchodami.

Decis® 2,5 EC w dawce 3-5 ml na 10 l wody dobrze radzi sobie z wszystkimi tymi szkodnikami. Opryski należy wykonywać po zaobserwowaniu szkodników lub pierwszych uszkodzeń na roślinach.

Ślimaki

W wilgotne i ciepłe lata na roślinach żerują szkodniki szkieletujące – **ślimaki nagie**. Ich żerowanie powoduje uszkodzenia w formie dziur w liściach, a obecność można poznać po śladach srebrzystego śluzu pozostawionego na powierzchni liści. Rozsypując równomiernie granulki preparatu

Zaraza ziemniaka na pomidorach

Zaraza ziemniaka na ziemniakach

Bielinek kapustnik

Tantniś krzyżowiaczek

Ślimak

Bayer Environmental Science

A Business Group of Bayer CropScience

Bayer Sp. z o.o.

Al. Jerozolimskie 158

02-326 Warszawa

tel. (0*22) 57 23 614

fax (0*22) 57 23 609

www.bayercropscience.pl

Twój sklep ogrodniczy:

